

VÝBĚR LEGISLATIVNÍCH AKTUALIT

září 2022 – říjen 2022

ČESKÁ REPUBLIKA

Zákon č. 286/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů reaguje na stávající mimořádnou ekonomickou situaci a přetrvávající zvýšené ceny pohonných hmot, zejména motorové nafty, kdy **prodlužuje účinnost stávající snížené sazby spotřební daně z plynových olejů (včetně motorové nafty) ve výši 8.450,- Kč/1 000 litrů do konce roku 2023, přičemž od 1. ledna 2024 se sazba zvýší na 9.950,- Kč/1 000 litrů.** Obdobná úprava platí i pro spotřební daně z minerálních olejů, které mohou teoreticky sloužit jako substitut motorové nafty. Novelou rovněž došlo k prodloužení účinnosti výše vratky spotřební daně z motorové nafty spotřebované v zemědělské výrobě pro činnosti s vyšším daňovým zvýhodněním a výše vratky tak zůstává na úrovni 7 300 Kč/1 000 litrů, a to rovněž na dobu do konce roku 2023. V případě **motorových benzinů, ostatní benzinů a leteckých pohonných hmot benzinového typu s obsahem olova do 0,013 g/l včetně došlo naopak ke zvýšení sazby spotřební daně z 11.340,- Kč/1 000 litrů na 12.840,- Kč/1 000 litrů.** | účinnost od 1. října 2022, vybraná ustanovení od 1. ledna 2024

Zákon č. 287/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů reaguje na současnou energetickou krizi. **Zákon právně ošetřuje situaci, kdy má spotřebitel sjednané ceny dodávek elektřiny nebo plynu tak, že ceny jsou přímo závislé na změně cen na trhu, kdy tento spotřebitel má nově právo vypovědět závazek ze smlouvy s výpovědní dobou jednoho měsíce. Dodavatel elektřiny nebo plynu, jehož ceny jsou přímo závislé na změně cen na trhu, už nemůže změnit sjednanou cenu bez výslovného souhlasu spotřebitele. Nově je také upravena mimořádná tržní situace, kdy vláda může nařízením stanovit ceny elektřiny nebo plynu.** Dále vláda může uložit povinnost výroby či nabídky elektřiny nebo plynu nebo také omezit či zakázat obchodování s elektřinou nebo plynem, to vše maximálně na dobu 1 roku. Vláda také může stanovit rozsah odběru nebo dodávky elektřiny nebo plynu. V takovém případě má dodavatel elektřiny povinnost do 30 dnů od nařízení vlády stanovit novou výši záloh s přihlédnutím na stanovené ceny. Pokud zákazník nemá zajištěnou dodávku elektřiny nebo plynu v době mimořádné tržní situace, bude mu dodávka zajištěna od dodavatele poslední instance. Ten se zákazníkem neprodleně sjedná smlouvu. | účinnost od 21. září 2022

Nařízení vlády č. 289/2022 Sb., kterým se pro účely příspěvku na bydlení ze státní sociální podpory pro období do 31. prosince 2022 zvyšují částky navýšení měsíčních normativních nákladů na bydlení a mění nařízení vlády č. 595/2006 Sb., o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzda postižitelná srážkami bez omezení (nařízení o nezabavitelných částkách), ve znění pozdějších předpisů, **mění normativní náklady, které slouží k výpočtu výše příspěvku na bydlení. Tím došlo pro jedno až dvoučlenné rodiny, které bydlí v bytě na základě nájemní či podnájemní smlouvy k navýšení o 4.500,- Kč, pro tří a vícečlenné rodiny došlo k navýšení o 2.500,- Kč. Pro rodiny bydlící v družstevních bytech, v bytech užívaných na základě služebnosti užívání celého bytu a v bytech vlastníků došlo k navýšení o 2.500,- Kč v případě jedno až dvoučlenných rodin a k navýšení o 2.000,- Kč v případě tří a vícečlenných rodin. Těž mění částka, která nesmí být sražena z měsíční mzdy – nově se z částky stanovené v nařízení vlády použije pouze polovina.** | účinnost od 1. října 2022

Nařízením vlády č. 290/2022 Sb., o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2021, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2021, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2023 a základní výměry důchodu stanovené pro rok 2023 a o zvýšení důchodů v roce 2023, bude **nově stanovena výše všeobecného vyměřovacího základu a přepočítacího koeficientu pro výpočet výše důchodů**. Pro rok 2023 je základní výměra důchodu stanovena na 4.040,- Kč. Výměra důchodů přiznaných před 1. lednem 2023 se podle nařízení zvýší v případě základní výměry o 140,- Kč měsíčně a v případě procentní výměry o 5,1 % procentní výměry důchodu. | účinnost od 1. ledna 2023

Nařízením vlády č. 291/2022 Sb., o zvýšení příplatků k důchodu v roce 2023 Od 1. ledna 2023 se zvyšují příplatky k důchodu podle nařízení vlády č. 622/2004 Sb., o poskytování příplatku k důchodu ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem v oblasti sociální a podle zákona č. 357/2005 Sb., o ocenění účastníků národního boje za vznik a osvobození Československa a některých pozůstalých po nich, o zvláštním příspěvku k důchodu některým osobám, o jednorázové peněžní částce některým účastníkům národního boje za osvobození v letech 1939 až 1945 a o změně některých zákonů, se **zvýšuje příspěvek k důchodu o 5,1 % částky příplatku, zaokrouhluje se na celé koruny nahoru**. | účinnost od 1. ledna 2023

Nařízením vlády č. 298/2022 Sb., o stanovení cen elektřiny a plynu v mimořádné tržní situaci, **stanovuje v návaznosti na nastalou mimořádnou tržní situaci na trhu s elektřinou a trhu s plynem pro vybrané zákazníky maximální ceny elektřiny a plynu a stále měsíční platy za dodávku elektřiny a plynu**, vymezuje zákazníky, rozsah odběru nebo dodávky elektřiny a plynu a další podmínky, za kterých se stanovené ceny elektřiny a plynu uplatní a rozsah a způsob poskytování informací nezbytných k uplatnění stanovených cen elektřiny a plynu, včetně vzorů žádostí a prohlášení. | účinnost od 1. ledna 2023, s výjimkou § 12, který nabývá účinnosti od 1. listopadu 2022

Nařízením vlády č. 299/2022 Sb., kterým se zrušuje nařízení vlády č. 263/2022 Sb., o příspěvku na úhradu nákladů za elektřinu, zemní plyn a teplo, **ruší příspěvky na úhradu nákladů za elektřinu, zemní plyn a teplo (tzv. úsporného tarifu) z důvodu zavedení maximálních cen elektřiny a plynu** nařízením č. 298/2022 Sb. (viz výše). | účinnost od 6. října 2022

Nařízením vlády č. 276/2022 Sb. o maximální částce příspěvku na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném trhu práce, **stanoví maximální částku příspěvku na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením poskytovaného zaměstnavateli, se kterým Úřad práce České republiky uzavřel písemnou dohodu o jeho uznání za zaměstnavatele na chráněném trhu práce**. Maximální částka příspěvku činí 14.200,- Kč. | účinnost od 1. října 2022

Nařízením vlády č. 292/2022 Sb. o zvýšení některých dávek péčovské péče a zaopatřovacího příspěvku podle zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, stanovuje **výši příspěvku na úhradu potřeb dítěte, příspěvku při převzetí dítěte a zaopatřovacího příspěvku v závislosti na věku dítěte, stupni závislosti dítěte a podle toho, zda se jedná o jednorázový příspěvek či příspěvek za kalendářní měsíc**. | účinnost od 1. října 2022

Zákon č. 273/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, implementuje Směrnici Evropského parlamentu a Rady 2015/1535. Mezi hlavní změny patří **úprava elektronizace záznamů o použitých přípravcích a pomocných prostředcích na ochranu rostlin a způsobu jejich předávání ve stanoveném formátu**, dále úprava postupů Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského v případech vzniku kalamitního stavu způsobeného přemnožením škodlivých organismů, omezení uvádění na trh nepovolených přípravků na ochranu rostlin a zvýšení dohledatelnosti přípravků na ochranu rostlin při ochraně proti kontaminaci podzemních a povrchových vod. | účinnost od 1. července 2023

EVROPSKÁ UNIE

Nařízení Rady (EU) 2022/1854 ze dne 6. října 2022 o intervenci v mimořádné situaci s cílem řešit vysoké ceny energie Toto nařízení stanovuje opatření v souvislosti s energetickou krizí, má za **cíl snížit spotřebu elektřiny, zavést strop pro tržní příjmy z výroby elektřiny a cíleně je přerozdělit konečným odběratelům elektřiny, umožnit členským státům činit veřejné zásahy do stanovování cen za dodávky elektřiny a stanovit pravidla pro povinný dočasný solidární příspěvek od společností a stálých provozoven v Unii působících v odvětvích surové ropy, zemního plynu, uhlí a rafinace**, s cílem přispět k cenové dostupnosti energie pro domácnosti a společnosti. | platnost od 8. října 2022

Prováděcí směrnice Komise (EU) 2022/1647 ze dne 23. září 2022, kterou se mění směrnice 2003/90/ES, pokud jde o odchylku pro ekologické odrůdy druhů zemědělských rostlin vhodných pro ekologickou produkci, **se zabývá ekologickými odrůdami k ekologické produkci, konkrétně zemědělskými rostlinami a poskytuje možnost se odchýlit od stávajících protokolů pro zkoušky odlišnosti, uniformity a stálosti (OUS) a stanovit požadavky na zkoušení užitné hodnoty, které jsou lépe přizpůsobeny ekologickým odrůdám vhodným pro ekologickou produkci**. | platnost od 16. října 2022

Prováděcí směrnice Komise (EU) 2022/1648 ze dne 23. září 2022, kterou se mění směrnice 2003/91/ES, pokud jde o odchylku pro ekologické odrůdy druhů zeleniny vhodných pro ekologickou produkci, **se zabývá ekologickými odrůdami k ekologické produkci, konkrétně odrůdami druhů zeleniny a poskytuje možnost se odchýlit od stávajících protokolů pro zkoušky odlišnosti, uniformity a stálosti (OUS) a stanovit požadavky na zkoušení užitné hodnoty, které jsou lépe přizpůsobeny ekologickým odrůdám vhodným pro ekologickou produkci**. | platnost od 16. října 2022

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2022/1863 ze dne 5. října 2022, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) 2017/892, pokud jde o stažení ovoce a zeleniny z trhu za účelem bezplatného rozdělení, **stanoví pro účely udržitelných operačních programů maximální částky pro náklady na třídění a balení v případě stažení ovoce a zeleniny z trhu za účelem bezplatného rozdělení, které by neměly být překročeny**. Náklady na třídění a balení nejsou pro účely programů způsobilé, pokud se jedná o ovoce a zeleninu před zpracováním. | platnost od 6. října 2022

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/1925 ze dne 14. září 2022 o spravedlivých trzích otevřených hospodářské soutěži v digitálním odvětví a o změně směrnic (EU) 2019/1937 a (EU) 2020/1828 (nařízení o digitálních trzích), **definuje strážce přístupu** jako podniky, které mají významný dopad na vnitřní trh, poskytují hlavní služby (kterými jsou například internetové vyhledávače, webové prohlížeče, operační systémy nebo služby online sociálních sítí) v rámci platformy, která je klíčovou branou pro podnikatelské

uživatelé k oslovení koncových uživatelů, a mají ve své činnosti zavedené a trvalé postavení nebo lze předpokládat, že takové postavení v blízké budoucnosti získají (především velké technické společnosti provozující známé digitální platformy). Dále **stanovuje jejich povinnosti s cílem přispět k řádnému fungování vnitřního trhu tím, že zajistí pro všechny podniky spravedlivé trhy otevřené hospodářské soutěži v digitálním odvětví v celé Evropské unii**. Nařízení dále dává Komisi pravomoci v oblasti kontroly dodržování nařízení, především možnost provádět šetření trhu, zahájit se strážcem trhu a řízení a rozhodnout o udělení případné pokuty. Nařízení se použije od 2. května 2023, v případě některých ustanovení až od 25. června 2023. | platnost od 1. listopadu 2022

Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2022/1933 ze dne 12. října 2022, kterým se mění směrnice Rady 2008/90/ES, pokud jde o prodloužení platnosti odchylky týkající se dovozních podmínek pro rozmnožovací materiál ovocných rostlin a ovocné rostliny určené k produkci ovoce ze třetích zemí, řeší otázku, zda jsou rozmnožovací materiál a ovocné rostliny vyprodukované ve třetí zemi *de facto* stejně kvalitní jako ty produkované v Evropské unii. Členským státům byla prozatím **umožněna odchylka, díky které mohou uplatňovat na dovoz rozmnožovacího materiálu a ovocných rostlin podmínky přinejmenším rovnocenné podmínkám, které se uplatňují na rozmnožovací materiál ovocných rostlin a ovocné rostliny produkované v Evropské unii**. Toto rozhodnutí Komise **prodlužuje dobu aplikovatelnosti odchylky do konce roku 2025**. | platnost od 13. října 2022

VÝBĚR Z PUBLIKOVANÉ JUDIKATURY

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ČR sp. zn. 6 Ads 138/2022 ze dne 25. srpna 2022, zabývající se **splatností části mzdy za přesčasy**

„Zaměstnavatel, který se zaměstnancem dohodne splatnost mzdy za práci přesčas později, než stanoví § 141 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, za měsíc, v němž má zaměstnanec čerpat náhradní volno za práci přesčas, se nedopouští přestupku dle § 26 odst. 1 písm. c) zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, neboť zákoník práce takovou odchylnou dohodu o splatnosti mzdy za práci přesčas nezakazuje.“

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 Cdo 181/2020 ze dne 30. června 2022, zabývající se **ručením člena statutárního orgánu za vznik škody v souvislosti se zpětvzetím návrhu na zahájení insolvenčního řízení**

„Zavinění konkrétního člena statutárního orgánu na výsledku insolvenčního řízení (na tom, že řízení o insolvenčním návrhu právnické osoby bylo zastaveno, insolvenční návrh byl zamítnut nebo odmítnut) nevyžaduje – jako předpoklad vzniku ručení podle § 147 odst. 3 insolvenčního zákona – insolvenční zákon a takový požadavek neplyne ani z obecné povahy ručitého závazku.“

„Ustanovení § 147 odst. 3 insolvenčního zákona umožňuje (...) člena statutárního orgánu insolvenčního navrhovatele zabránit vzniku svého ručitého závazku za splnění náhrady škody nebo jiné újmy podle § 147 odst. 1 a 2 insolvenčního zákona jen tak, že bez zbytečného odkladu po podání insolvenčního návrhu informuje insolvenční soud o tom, že insolvenční návrh není podán důvodně, nebo o tom, že není naplněn některý z dalších předpokladů stanovených zákonem pro vydání rozhodnutí o úpadku. Není přitom rozhodné, který člen statutárního orgánu se na podání insolvenčního návrhu podílel; i kdyby insolvenční návrh jménem právnické osoby některý ze členů jeho statutárního orgánu nepodal, neručil by za splnění náhrady škody nebo jiné újmy způsobené zahájením insolvenčního řízení a opatřeními přijatými v jeho průběhu jen tehdy, kdyby ve stanovené lhůtě postupoval výše uvedeným způsobem.“

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 Cdo 1864/2020 ze dne 22. 6. 2022, zabývající se **mezinárodní příslušností soudu ve věci úpadku zaměstnavatele a vzniknuvších pracovněprávních pohledávek zaměstnance za zaměstnavatelem v úpadku**

„Právo státu, který zahájil úpadkové řízení („lex fori concursus“) je podle článku 4 odst. 1 nařízení o úpadkovém řízení právem rozhodným pro úpadkové řízení a jeho účinky (...), nestanoví-li nařízení jinak (jednotlivé výjimky). Pro pracovní smlouvy formuluje takovou výjimku článek 10 nařízení o úpadkovém řízení. Nejvyšší soud rovněž nemá pochyb o tom (...), že výjimka obsažená v článku 10 nařízení o úpadkovém řízení se vztahuje jen k otázce trvání pracovněprávního vztahu a možnosti jej ukončit, nikoli ke způsobu uplatňování a uspokojování pracovněprávních pohledávek v úpadkovém řízení. Řečené plyne již z bodů 23 a 28 preambule nařízení o úpadkovém řízení. Výjimka z pravidla „lex fori concursus“, formulovaného ve větě druhé bodu 23 preambule nařízení o úpadkovém řízení ve prospěch „rozhodného práva smlouvy“ je v bodě 28 preambule nařízení o úpadkovém řízení určena „pro zajištění ochrany zaměstnanců a pracovních míst“ ohledně účinků úpadkového řízení na „trvání nebo skončení pracovního vztahu nebo na práva a povinnosti všech stran podílejících se na takovém vztahu“. Poslední věta bodu 28 preambule nařízení o úpadkovém řízení naopak výslovně ohlašuje, že „jakékoli další otázky související s právními předpisy v oblasti platební neschopnosti“, jako zda jsou pohledávky zaměstnanců chráněny přednostními právy a jaké právní postavení mají taková přednostní práva zaujímat, by se měly řídit „právem státu, který řízení zahájil“ (tedy pravidlem „lex fori concursus“). Samotný článek 10 nařízení o úpadkovém řízení se pak zmiňuje jen o dopadu úpadkového řízení na „pracovní smlouvy“.“

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 23 Cdo 659/2021 ze dne 29. června 2022, zabývající se **zneužitím dominantního postavení zdražováním marží**

„(...) samo zjištění o absenci dominantního postavení (tzv. vertikálně integrovaného) soutěžitele na podřazeném (maloobchodním) trhu, ani samo zjištění o regulaci cen na předřazeném (velkoobchodním) trhu (a to i tehdy, pokud tyto okolnosti nastanou u posuzovaného soutěžitele současně), nemůže vést bez dalšího k závěru, že se tento soutěžitel nemohl dopustit zneužití svého dominantního postavení formou stlačování marží. Tato zjištění mohou představovat významné okolnosti při posouzení naplnění podmínek skutkové podstaty zneužití dominantního postavení formou stlačování marží, nicméně není možno pouze na základě těchto zjištění (a to i v případě jejich souběžného naplnění) dospět k negativnímu závěru.“

Mgr. Jakub Málek – malek@plegal.cz

Mgr. Tereza Dvořáková – dvorakova@plegal.cz

ODEBÍREJTE NÁŠ PRAVIDELNÝ MĚSÍČNÍ NEWSLETTER

Navštivte naši stránku www.peytonlegal.cz/clanky a v její spodní části se přihlaste k odběru našeho pravidelného měsíčního newsletteru plného zajímavých článků a právních aktualit.

PEYTON legal NA WEBU A SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH

Navštivte naše webové stránky na www.peytonlegal.cz, na kterých naleznete novinky z naší kanceláře, publikované články a dozvíte se podrobné informace o celém týmu, poskytovaných službách a další zajímavosti o činnosti kanceláře. Jsme i na [LinkedIn](#), [Facebook](#) a [Twitter](#).

PŘÁVNÍ POMOC POTRAVINÁM

Dovolujeme si Vám v těchto nelehkých časech připomenout náš pro bono projekt, který vznikl ve spolupráci s Potravinářskou komorou ČR a v jehož rámci naše advokátní kancelář poskytuje bezplatné základní právní poradenství – **Právní pomoc potravinám** na webu: <https://help.potravinypesko.cz/>.